

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 22.12.2008
KOM(2008) 885 v konečnom znení

SPRÁVA KOMISIE

**na základe článku 14 rámcového rozhodnutia Rady 2003/577/SVV z 22. júla 2003
o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii**

SPRÁVA KOMISIE

na základe článku 14 rámcového rozhodnutia Rady 2003/577/SVV z 22. júla 2003 o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii

1. ÚVOD

1.1. Súvislosti

Hlavným cieľom rámcového rozhodnutia 2003/577/SVV o vykonaní príkazu na zaistenie majetku a dôkazov v Európskej únii je ustanoviť pravidlá, podľa ktorých členský štát uzná a vykoná na svojom území príkaz na zaistenie majetku alebo dôkazov vydaný súdnym orgánom iného členského štátu v rámci trestného konania. Rámcové rozhodnutie vychádza zo systému vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí v prípravnom konaní, podľa ktorého sa príkaz na zaistenie uznáva bez akýchkoľvek náležitostí, dôvody na jeho odmietnutie sú prísne obmedzené a čiastočne sa zrušuje zásada obojstrannej trestnosti.

1.2. Oznámenia, ktoré zaslali členské štáty

Rámcové rozhodnutie vykonalo do stanoveného termínu (2. augusta 2005) iba sedem členských štátov (AT, DK, FI, FR, NL, PL, SE). V priebehu roku 2006 rámcové rozhodnutie transponovalo a právne predpisy, ktorými sa vykonáva, Komisii odovzdalo ďalších osem členských štátov (BE, CY, CZ, ES, HU, SI, SK, UK). V roku 2007 odovzdali vykonávacie právne predpisy BG a LT (BG vykonalo rámcové rozhodnutie po pristúpení 1. januára 2007). EE a LV transponovali ustanovenia rámcového rozhodnutia a Komisii to oznámili v roku 2008.

Komisia do konca októbra 2008 ešte nedostala vykonávacie právne predpisy od ôsmich členských štátov (DE, EL, IE, IT, LU, MT, PT, RO). Vzhľadom na to sa analýza vykonávacích opatrení v správe nebude týkať týchto členských štátov.

1.3. Metóda a kritériá hodnotenia

V článku 14 rámcového rozhodnutia sa stanovuje vypracovanie písomnej správy Komisie o opatreniach, ktoré členské štáty prijali, aby do 2. augusta 2005 dosiahli súlad s týmto nástrojom. Oneskorená príprava tejto správy vyplýva z malého počtu oznámení doručených v čase pôvodného termínu, ktorý je stanovený v rámcovom rozhodnutí.

Rámcové rozhodnutia sú svojou povahou pre členské štáty záväzné, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Závisí však od vnútroštátnych orgánov, akú formu a metódu vykonania si zvolia (kritériá sú: jasnosť, právna istota, účinnosť). Z rámcových rozhodnutí nevyplýva priamy účinok. Zásada jednotného výkladu je však záväzná vo vzťahu k rámcovým rozhodnutiam, ktoré boli prijaté v súvislosti s hlavou VI Zmluvy o Európskej únii¹. Keďže Komisia nemá právomoc začať konanie o porušení voči členským štátom, v prípade ktorých sa predpokladá, že neprijali potrebné opatrenia, aby dosiahli súlad s ustanoveniami rámcového rozhodnutia Rady prijatého na základe tretieho piliera, povaha a účel tejto správy sa obmedzujú na hodnotenie transpozičných opatrení, ktoré prijalo devätnásť členských štátov.

¹ Rozsudok Európskeho súdneho dvora, Pupino, vec-105/03 (16. júna 2005), Ú. v. EÚ C 193, 6.8.2005, s. 3.

2. HODNOTENIE

Článok 1 – Cieľ

Cieľom tohto rámcového rozhodnutia je ustanoviť pravidlá, podľa ktorých členský štát uzná a vykoná na svojom území príkaz na zaistenie vydaný súdnym orgánom iného členského štátu v rámci trestného konania. Jedenásť členských štátov (BE, BG, CZ, DK, EE, ES, FI, LV, SE, SK a nejasne SI) transponovalo tento cieľ do svojich vnútroštátnych zákonov, zatiaľ čo vykonávacie právne predpisy ôsmich členských štátov (AT, CY, FR, HU, LT, NL, PL, UK) neobsahujú toto ustanovenie. Niektoré z nich vysvetlili, že toto ustanovenie je všeobecným pravidlom, a preto ho nie je potrebné zaviesť.

Článok 2 – Vymedzenie pojmov

V rámcovom rozhodnutí sa vymedzujú tieto pojmy: „vydávajúci štát“, „vykonávajúci štát“, „príkaz na zaistenie“, „majetok“ a „dôkazy“. Vykonávacie právne predpisy členských štátov viac alebo menej zahŕňajú pojmy vymedzené v rámcovom rozhodnutí, ale niektoré z nich obsahujú len časť požadovaných prvkov. Väčšina členských štátov nepovažovala za potrebné vymedziť pojem „vydávajúci“ a „vykonávajúci štát“. Vymedzenie pojmu príkaz na zaistenie zabezpečila väčšina členských štátov okrem LV a PL. BE a FR sa odvolávali na vnútroštátne právne predpisy, ktoré sa týkajú pojmu „zhabanie“, ustanovenia však neboli priložené.

Článok 3 – Trestné činy

V tomto ustanovení sa uvádza zoznam trestných činov, pri ktorých sú zrušené kontroly obojstrannej trestnosti.

Mnohé členské štáty (BG, DK, HU, ES, FI, PL, SK, NL, UK) zaviedli zoznam v článku 3 ods. 2 podľa rámcového rozhodnutia (právne predpisy AT, EE, LT a LV neboli pripojené). V právnych predpisoch BE sa však stanovuje, že potrat a eutanázia nie sú zahrnuté v pojme „vražda, ťažké ublíženie na zdraví“. To je v rozpore s rámcovým rozhodnutím, pretože to, či sa trestný čin nachádza na zozname, sa určuje podľa práva vydávajúceho štátu a nie vykonávajúceho štátu. V prípade CY, CZ, SE a SI sa nezistilo žiadne vykonávacie ustanovenie.

Článok 4 – Zasielanie príkazov na zaistenie

V článku 4 ods. 1 sa stanovuje, že príkaz na zaistenie spolu s osvedčením by mal súdny orgán, ktorý ho vydal, poslať na vykonanie priamo príslušnému orgánu. Podľa právnych predpisov ôsmich členských štátov (BG, CY, EE, HU, LT, LV, SI a UK) sa dokumenty musia posilať prostredníctvom ústredného orgánu, ktorým je zvyčajne ministerstvo spravodlivosti alebo generálna prokuratúra. Ostatné členské štáty poskytli buď jasný odkaz na „priamy“ kontakt medzi súdnymi orgánmi (FR, SK, ES, NL, SE), alebo priamy kontakt vyplýva z uvedenia zoznamu príslušných orgánov, nie ústredného orgánu (PL). V prípade CZ sa rozhodnutie posila priamo príslušnému súdnemu orgánu, ale môže sa poslať aj prostredníctvom ministerstva spravodlivosti alebo generálnej prokuratúry. BE stanovuje, že rozhodnutia o zaistení sa musia posilať prostredníctvom kráľovských prokurátorov, ktorí sa nemôžu považovať za „ústredný orgán“, pretože pri zasielaní oznámení majú len formálnu úlohu.

Článok 5 – Uznatie a okamžité vykonanie

V takmer všetkých vykonávacích právnych predpisoch sa celkovo zabezpečuje rýchle vykonanie žiadostí o zaistenie.

- „Okamžité“ vykonanie (článok 5 ods. 1)

Členské štáty stanovujú rôzne lehoty, ako napríklad vykonanie „bezodkladne“ (PL, FI) alebo „rozhodnutie odoslané do 24 hodín od prijatia rozhodnutia o vykonaní“ (BG), „bez zbytočného meškania“ (DK), „ihneď“ (CZ, HU), „ihneď a podľa možnosti do 24 hodín“ (SE). AT, ES a FR citovali rámcové rozhodnutie, v ktorom sa stanovuje „okamžité“ vykonanie. BE sa v tomto ohľade odvolávalo na vnútroštátne ustanovenia (ustanovenia neboli priložené). Niektoré členské štáty nemajú stanovené žiadne lehoty. EE ustanovenie nevykonalo poukazujúc namiesto toho na veľa formálnych prekážok pri vykonávaní. Tieto prekážky sa týkajú okrem iného skutočnosti, že „rozsudok“, z ktorého zaistenie vychádza, nenadobudol právoplatnosť, nestrannosti súdu, osobitného postavenia estónskych občanov. UK stanovilo nejasné všeobecné ustanovenia o zasielaní príkazov na vykonanie.

• Oznámenie do 24 hodín (článok 5 ods. 3)

Vo väčšine prípadov sa rozhodnutie o zaistení vydáva „okamžite“. AT a DK stanovili lehotu uvedenú v rámcovom rozhodnutí („čo najskôr a podľa možnosti do 24 hodín“). Niektoré členské štáty stanovujú rôzne lehoty, ako napríklad BE („24 hodín, najneskôr do 5 dní“), BG („ihneď“), CZ („do 24 hodín, inak bez nenáležitého omeškania“), ES a NL („okamžite, do 24 hodín“), FR a LV („bezodkladne a podľa možnosti do 24 hodín“), HU („ihneď“), EE a LT („do 24 hodín“), PL („okamžite a podľa možnosti do jedného dňa od doručenia príkazu“), alebo SK („do 24 hodín, a ak to nie je možné – čo najskôr“). Niektoré členské štáty nemajú na vydanie rozhodnutia stanovené žiadne lehoty (FI, SE). SI vôbec nevykonalo toto ustanovenie. Niektoré členské štáty vypracovali aj ustanovenie, ktorým sa súdnemu orgánu ukladá povinnosť písomne uviesť dôvody, prečo sa rozhodnutie neprijalo v stanovenej lehote.

Pokiaľ ide o oznamovanie skutočnosti, že rozhodnutie bolo vydané (článok 5 ods. 3), členské štáty celkovo nestanovili lehoty, dokonca ani samotné oznamovanie. Niektoré členské štáty však lehoty stanovili, ako napríklad BE („okamžite“ kráľovskému prokurátorovi, ktorý to „bezodkladne“ oznámi vydávajúcemu členskému štátu), CZ („ihneď“), ES („bezodkladne, do 24 hodín“), FI („bezodkladne a podľa možnosti do 24 hodín“), LT („okamžite“), SK („bezodkladne“).

Článok 6 – Doba trvania zaistenia

V článku 6 ods. 1 sa uvádza, že „Majetok zostáva zaistený vo vykonávajúcim štáte, pokiaľ tento štát definitívne neodpovie na akúkoľvek žiadosť podľa článku 10 ods. 1 písm. a) alebo b)“. V súlade s odsekom 2 väčšina členských štátov taktiež stanovila možnosť obmedziť toto obdobie. V odseku 3 sa uvádza, že rozhodnutie o zrušení príkazu na zaistenie, ktoré prijme súdny orgán vydávajúceho štátu, by sa malo vykonať čo najskôr.

Tento článok bol celkovo dobre transponovaný. Niektoré členské štáty neimplementovali odsek 3 (AT, EE, SI, UK), niektoré nestanovili lehotu a niektoré stanovili rôzne lehoty (BE: „bezodkladne“, BG: „okamžite“, DK: „bez zbytočného meškania“, ES: „bezodkladne“, HU a SE: „ihneď“). CY iba uviedol, že zahraničný príkaz môže meniť a dopĺňať alebo upraviť len súd alebo akýkoľvek iný príslušný orgán cudzej krajiny, ktorá príkaz vydala.

Vykonávacie právne predpisy AT obsahujú v tomto ohľade všeobecné konštatovanie a jeho konanie uvedené v článku 58 zákona o vydávaní a vzájomnej pomoci (ARHG) nie je v súlade s ustanoveniami rámcového rozhodnutia. AT okrem toho neimplementovalo článok 6 ods. 3. SI vykonalo len ustanovenia o vnútroštátnych konaniach a v tomto smere neuviedlo rozhodnutie vydávajúceho štátu ani oznámenie. SE transponovalo len odsek 3. BG nezabezpečilo v tomto ohľade žiadnu lehotu. UK nejasne transponovalo len prvý odsek.

Článok 7 – Dôvody neuznania alebo nevykonania

V článku 7 rámcového rozhodnutia sú uvedené štyri možné dôvody neuznania alebo nevykonania príkazu na zaistenie. Celkovo sa uplatnila väčšina týchto dôvodov na odmietnutie, ale členské štáty ich často transponovali ako povinné dôvody. Niekoľko členských štátov nezabezpečilo vykonávanie ustanovenia, ale v súvislosti s niektorými z nich sa bude uplatňovať dohovor Rady Európy² (napr. v prípade CY).

Článok 7 ods. 2 sa týka možnosti určiť termín na predloženie, doplnenie a opravu osvedčenia alebo akceptovať rovnocenný dokument, alebo oslobodiť vydávajúci súdny orgán od splnenia tejto požiadavky, ak sa poskytnuté informácie považujú za dostatočné. Uplatnila ju väčšina členských štátov (okrem BE, CY, DK, EE, SI a UK). Článok 7 ods. 3, ktorý sa týka odmietnutia uznať alebo vykonať príkaz na zaistenie, neimplementovali CY, EE, SI a UK (uplatňuje sa dohovor Rady Európy³). Článok 7 ods. 4, ktorý sa týka oznamovania prípadov, keď je prakticky nemožné vykonať príkaz na zaistenie, čiastočne implementovalo FI (len ak majetok nemožno nájsť) a BG nestanovilo žiadnu lehotu ani spôsob oznamovania.

Okrem dôvodov neuznania alebo nevykonania uvedených v rámcovom rozhodnutí zaviedlo štrnásť členských štátov (BE, BG, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, HU, LT, NL, SE, SK, UK) vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch dodatočné dôvody na odmietnutie. Toto evidentne nie je v súlade s rámcovým rozhodnutím. Dodatočné dôvody sa týkajú najmä otázok ľudských práv (BE, DK, FR), konfliktu so základnými zásadami členských štátov (CY, CZ) alebo situácií, keď opatrenie zakazuje vnútroštátne právo, alebo keď podľa vnútroštátneho práva vykonanie nie je možné (ES, HU, NL, UK). Vyskytli sa aj dôvody súvisiace s jazykovým režimom a vnútroštátnym verejným poriadkom a so záujmami v oblasti bezpečnosti a spravodlivosti. Členské štáty sa, žiaľ, dosť často odvolávali na vnútroštátne ustanovenia bez toho, aby ich priložili.

Článok 8 – Dôvody na odklad vykonania

Článok 8 a), ktorý sa týka možnosti poškodenia prebiehajúceho vyšetrovania, transponovala väčšina členských štátov (okrem CY, EE, SI). V prípade CY sa uplatňuje dohovor Rady Európy.

Veľa členských štátov transponovalo dôvody na odklad, keď sa na príslušný majetok alebo dôkazy vzťahoval príkaz na zaistenie v rámci trestného konania, a to až do odvolania príkazu na zaistenie (okrem: CY, DK, FI, SI). Avšak len niekoľko členských štátov (AT, BG, ES, FR, NL) zaviedlo dôvody uvedené v pododseku „c“ (majetok už zaistený iným spôsobom). FR a UK pridali dodatočné dôvody (FR: odtajnenie dokumentu alebo zariadenia, UK: nemožnosť odstrániť dôkazy z UK). Celková transpozícia článku 8 ods. 2, 3 a 4 je celkom dobrá (nevykonali ich len CY, SE, SI a UK).

Článok 9 – Osvedčenie

V článku 9 ods. 2 sa uvádza, že odovzdané osvedčenie musí byť preložené do úradného jazyka alebo do jedného z úradných jazykov vykonávajúceho štátu. V rovnakom čase alebo neskôr môže každý členský štát vyhlásiť, že akceptuje preklad do jedného alebo viacerých ďalších úradných jazykov Európskej únie (článok 9 ods. 3).

Väčšina členských štátov (AT, BG, DK, ES, FR, HU, PL, UK) uznáva ako jazyk, v ktorom môže byť vyhotovené osvedčenie, len ich materinský jazyk. Niektoré z nich neposkytli žiadne informácie o jazykovom režime. To znamená, že momentálne sa uznávajú len osvedčenia

² Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávani, zhabani a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti z roku 1990.

³ Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávani, zhabani a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti z roku 1990.

preložené do vnútroštátneho jazyka daného členského štátu (CY a SI). Niektoré členské štáty uznávajú okrem svojho materinského jazyka angličtinu (EE, LT, LV, NL). Niektoré členské štáty zvyčajne okrem vlastného jazyka uznávajú na základe reciprocity aj iný jazyk (CZ, SK).

BE bude akceptovať osvedčenia vo francúzštine, holandčine, nemčine a angličtine, SE vo švédčine, dánčine, nórčine a angličtine a FI vo fínčine, švédčine a angličtine (a aj v iných jazykoch, ak súhlasí príslušný prokurátor a ak neexistujú žiadne prekážky, pre ktoré by sa to nemohlo schváliť).

Článok 10 – Následné nakladanie so zaisteným majetkom

Tento článok sa zaoberá otázkami nasledujúcimi po rozhodnutí o zaistení, konkrétne odosielaním žiadostí o presun dôkazov alebo zabavenie.

Tento článok implementovali AT, BE, BG, DK, FR, HU, LT, NL, PL a SK. Len čiastočne ho implementovali CZ, EE, ES, FI, LV, SE, SI, UK. V odseku 3 SK rieši len dôkazy, nie majetok. CY tento článok neimplementoval.

Článok 11 – Opravné prostriedky

V článku 11 sa stanovuje, že členské štáty by mali zabezpečiť, aby ktorákoľvek zainteresovaná strana (vrátane tretích strán v dobrej viere) mala možnosť uplatniť účinné opravné prostriedky bez odkladného účinku, aby mohla chrániť svoje oprávnené záujmy vo vydávajúcom alebo vykonávajúcom štáte. Vecné dôvody možno zároveň napadnúť len vo vydávajúcom štáte. Ak sa vedie konanie vo vykonávajúcom štáte, vydávajúcí štát by mal byť informovaný o obsahu a výsledkoch tohto konania.

Zainteresované strany sa môžu proti vykonaniu príkazu na zaistenie odvolať vo všetkých členských štátoch. Niektoré členské štáty v tomto ohľade uplatňujú vnútroštátne právne predpisy v celku alebo v časti, a preto niektoré z nich implementovali tento článok len čiastočne (CY, DK, HU, LT, SI). Niektoré členské štáty majú na podanie odvolania pevne stanovené lehoty.

Členské štáty zvyčajne zabezpečujú opatrenia bez odkladného účinku (výnimkou je v niektorých prípadoch BE a CZ). Všetky členské štáty neimplementovali odsek 4 o prijatí opatrení, ktoré sú potrebné na uľahčenie uplatnenia práva na odvolanie, najmä poskytnutím informácií zainteresovaným stranám. Ustanovenie o možnosti napadnúť vecné dôvody príkazu na zaistenie len vo vydávajúcom štáte zaviedlo len BE, BG, CZ, ES, FI, LV, NL a SK.

Článok 12 – Náhrada

V článku 12 sa stanovuje náhrada nákladov zaplatených ako odškodné za ujmu spôsobenú výkonom príkazu na zaistenie, ktorú vydávajúcí štát vypláca vykonávajúcemu členskému štátu. Výnimkou sú situácie, keď ujma je výlučne dôsledkom konania vykonávajúceho štátu. Toto ustanovenie sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne právne predpisy o nárokoch fyzických alebo právnických osôb na náhradu škôd.

Niektoré členské štáty netransponovali toto ustanovenie vôbec (LV, SE, SI, UK), niektoré sa domnievali, že ho nebolo potrebné vykonať, pretože v takýchto prípadoch by sa príslušný štát musel dohodnúť na dvojstrannej úrovni (FR, LT), alebo že sa nemusí transponovať, pretože toto ustanovenie je záväzkom určeným vláde (BE). V prípade ostatných členských štátov sa v tomto ohľade budú uplatňovať všeobecné vnútroštátne ustanovenia.

BG, DK, EE, ES, FI, PL a SK transponovali tento článok v celku alebo v časti. Niektoré členské štáty (CZ, ES, SK) majú rôzne súbory ustanovení o náhrade podľa toho, či sú vydávajúcim, alebo vykonávajúcim štátom.

3. ZÁVERY

Vykonávanie rámcového rozhodnutia Rady 2003/577/SVV z 22. júla 2003 o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii vo vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov nie je uspokojivé. Tento záver vyplynul najmä z malého počtu oznámení, z ktorých niektoré vykonávacie právne predpisy sa dokonca ani neodvolávajú na rámcové rozhodnutie (ustanovenia sa prijímali s cieľom vykonať niektoré ďalšie nástroje medzinárodného práva). CY a UK zahrnuli ustanovenia rámcového rozhodnutia len čiastočne (CY zahrnul len zaistenie majetku a UK zahrnulo len ustanovenia súvisiace s dôkazmi). Z právnych predpisov, ktoré zaslalo SI, vyplýva aj tá skutočnosť, že tento členský štát ešte stále uplatňuje tradičné pravidlá vzájomnej právnej pomoci, pokiaľ ide o žiadosti o zaistenie, a preto v tomto smere neuplatnil zásadu vzájomného uznávania.

V devätnástich vnútroštátnych právnych predpisoch, ktoré Komisia dostala, sú mnohé prípady vynechania a nesprávneho výkladu. Ešte stále je priestor na zlepšovanie, najmä pokiaľ ide o priamy kontakt medzi súdnymi orgánmi, dôvody na odmietnutie uznania alebo vykonania príkazu na zaistenie, ako aj náhrady. Zdá sa však, že rýchle vykonanie príkazu na zaistenie je zabezpečené.

Komisia vyzýva členské štáty, aby si túto správu preštudovali a využili príležitosť poskytnúť Komisii a sekretariátu Rady všetky ďalšie príslušné informácie s cieľom splniť si povinnosti podľa článku 14 rámcového rozhodnutia. Komisia okrem toho vyzýva tie členské štáty, ktoré ohlásili, že pripravujú príslušné právne predpisy, aby tieto vnútroštátne opatrenia čo najskôr prijali a oznámili.